

Juridiske spørgsmål vedr. sundhedsklynger

Regulering af klyngerne – den retlige ramme

Det fremgår af KL's oplæg, at der i fremtidens sundhedsvæsen er fælles opgaver, som skal løftes samlet mellem sektorerne – så borgeren oplever, at forløb bliver sammenhængende uagtet, at der er flere aktører til stede.

I den model, der er lagt op til, har klyngerne til opgave at sikre, at snitfladerne mellem sektorer bliver afløst af entydigt ansvar og sikre, at løsninger aftales og implementeres i fællesskab. Det bliver klyngernes opgave at budgettere og sætte retning på en fælles omstilling af opgaven.

Klyngerne organiseres omkring akuthospitalerne og ledes politisk af samtlige borgmestre og repræsentanter for sygehusejerne. Klyngerne prioriterer og bestiller opgaver, som driftes og løftes i de enkelte sektorer, herunder også den private sektor.

Det er klyngen, der har ansvaret for de patienter, der bevæger sig i overgangene.

Modellen vil kræve, at lovgivningen ændres.

Klyngernes organisering og geografiske afgrænsning

Af hensyn til en entydig ansvarsplacering foreslås, at den enkelte kommune fremadrettet kun kan indgå i én klynge. Et akutsygehus kan ikke være repræsenteret i flere klynger.

Opgaver og hjemmel

Der skal i lovgivningen tages stilling til, hvilke opgaver klyngen skal løse. Der er i KL's oplæg foreløbigt peget på, at klyngerne skal have opgaver og medfølgende finansiering med hensyn til bl.a. forebyggelse af indlæggelser, lægedækning af bl.a. midlertidige pladser og i borgerens eget hjem, behandling i eget hjem, midlertidige pladser, kronikertilbud, ambulans psykiatri, rehabilitering, prøvetagning, sygepleje, lægevagt og almen praksis.

Bestemmelserne om opgaveafgrænsningen skal formuleres fleksibelt, således at der er mulighed for at udvide opgaveporteføljen uden, at der skal vedtages ny lovgivning.

Opstår der tvivl om hvorvidt en opgave henhører under klyngens kompetence, skal dette afklares af ressortministeriet.

Det er ikke tanken, at klyngen skal udføre opgaverne selv.

Dato: 4. december 2023

Sags ID: SAG-2023-05072
Dok. ID: 3393595

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 4

Udfører af opgaven kan være sygehusejere, kommuner, almen praksis eller private leverandører. I det omfang klyngen beslutter, at en opgave skal løses af en kommune, vil kommunen være forpligtet til at løse opgaven. Det samme vil gælde for en sygehusejer og almen praksis. Denne mulighed for klyngen til at beslutte, og forpligtelsen til at efterleve klyngens beslutning skal fremgå af lovgrundlaget. Klyngens beslutning er en myndighedsbeslutning, og har ikke karakter af en kontrakt, som indgås frivilligt af to ligeværdige parter.

Hvis opgaverne løses af private leverandører (kontrakt), vil udførelsen ske på vegne af sygehusejeren, kommunen henholdsvis klyngen (afhængigt af, hvem der indgår kontrakten), som efter de almindelige regler om delegation har ansvaret for, at den, opgaven overlades til, er i stand til at løse den.

Der skal også skabes hjemmel til, at kommunerne og sygehusejerne hver især kan udføre alle de opgaver, som er overført til klyngernes ansvarsområde.

Hjemlen skal endvidere udformes sådan, at kommunerne og sygehusejeren i klyngen og mellem klyngerne indbyrdes kan udføre opgaver for hinanden. Der skal tages stilling til, om klyngen og/eller de enkelte klyngemedlemmer må beholde et eventuelt overskud ved løsning af klyngeopgaverne, og hvordan der i givet fald kan disponeres over sådanne midler.

Serviceniveau

Klyngen tillægges kompetence til at træffe beslutning om, hvordan klyngens opgaver skal løses, herunder fx prioritere midler til træning før operation. Serviceniveauet fastsættes af klyngen.

Klyngens ansvar

Klyngerne bliver dén myndighed, som har ansvaret for de patienter, der bevæger sig i overgangene og som har øje for det samlede forløb hos patienten.

- *Det indebærer, at klyngen har ansvaret for, at klyngens beslutninger kan gennemføres*

Klyngen har ansvaret for, at klyngens opgaver bliver placeret hos klyngemedlemmer, private eller andre, der er i stand til at løse opgaven. Det gælder både med hensyn til den faglige kvalitet og med hensyn til den finansielle ramme. Det er op til de lokale sundhedsklynger at finde den bedste løsning for organisering i klyngens geografi.

Klyngen har ansvaret for at føre tilsyn med, at aktørerne løser opgaven, og løbende at følge op herpå.

- *Det indebærer, at klyngen skal kunne håndhæve sine beslutninger*

Dato: 4. december 2023

Sags ID: SAG-2023-05072
Dok. ID: 3393595

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 4

Klyngen har ansvaret for, at aktøren udfører den opgave, som klyngen har placeret hos en aktør. Hvis aktøren ikke udfører sin opgave, er det fortsat klyngens ansvar, at patienten modtager den behandling, som patienten har krav på. Ultimativt skal klyngen derfor kunne gennemtvinge klyngens beslutning over for aktøren, fx i form af tvangsbøder, som det kendes fra det statslige tilsyn med kommunerne. Over for en privat aktør kan klyngen ophæve kontrakten og kræve erstatning (som følge af fordyrelse ved ny kontraktindgåelse).

Får klyngen ikke håndhævelsesbeføjelser, kan klyngens beslutninger ikke gennemtvinges over for en offentlig aktør. Konsekvensen kan være, at patienterne ikke får den behandling, som klyngen er ansvarlig for.

Eksempel:

En klynge træffer beslutning om, at en opgave skal løses kommunalt med en given finansiering. Det viser sig, at en af kommunerne vurderer, at den ikke kan løse opgaven. Det har den konsekvens, at patienterne ikke får den behandling, de ifølge klyngens beslutning har krav på.

Klyngen har fortsat ansvaret over for patienterne, og klyngen skal under alle omstændigheder tage stilling til, hvad der skal ske med patienterne, fx midlertidige behandlingstilbud i en anden kommune.

Klyngen kan i forhold til håndhævelse gå flere veje:

- Klyngen kan genoptage beslutningen og træffe en ny, hvor der tages højde for problemstillingen, fx sådan at de øvrige aktører løser opgaven, eller sådan, at den i eksemplet omhandlede kommune løser opgaven fx mod at få tilført flere midler.
 - Klyngen kan gennemtvinge beslutningen, hvis klyngen fortsat er af den opfattelse, at kommunen kan løse opgaven på det oprindelige grundlag.
- *Det indebærer, at patienter, der modtager klyngeydelse, skal kunne klage til klyngen.*

Patienten vil kunne klage over beslutninger, som klyngen har truffet, og som vedrører patienten. Patienten vil eksempelvis kunne klage over manglende visitation og behandling. Andre eksempler: Patienten vil desuden kunne klage over en privat leverandør, som klyngen har indgået aftale med.

Eksempel:

I dag vil det være sådan, at en patient, der er utilfreds med en beslutning, der er truffet af kommunalbestyrelsen eller regionsrådet, og som påvirker patientens situation, kan klage over beslutningen til kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet. Tilsvarende vil en patient, der påvirkes af klyngens beslutning kunne klage herover til klyngen. Selv om klyngen ikke er udfører, er klyngen fortsat ansvarlig for de beslutninger, klyngen har truffet. Det vil derfor være klyngen, patienten skal gå til og ikke kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet, der blot udfører klyngens beslutning.

Klyngen vil også være rette adressat for klager fra patienterne om det serviceniveau, klyngen har fastsat.

Dato: 4. december 2023

Sags ID: SAG-2023-05072
Dok. ID: 3393595

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 4

Dato: 4. december 2023

Sags ID: SAG-2023-05072
Dok. ID: 3393595Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København Swww.kl.dk
Side 4 af 4

Udspillet ændrer ikke på det klagesystem, der eksisterer for klager over selve behandlingen udført af sundhedspersoner. Sådanne klager skal fortsat rettes til Styrelsen for Patientklager.

Tilsyn med klyngen

Hvis ikke andet bestemmes har alene ressortministeriet overtilsynet med klyngen. Overtilsynet har ingen sanktionsbeføjelser, men kan alene udtale sig om lovligheden af en beslutning.

Det kan i lovgivningen fastsættes, at ressortministeriet eller en særmyndighed skal føre retligt tilsyn med, at klyngen løser sine opgaver i overensstemmelse med lovgivningen, og hvilke sanktionsmuligheder tilsynsmyndigheden i givet fald skal have, herunder i forhold til det enkelte bestyrelsesmedlem i klyngen.

Et eksempel på en tilsynssag kunne være, at klyngen har truffet en beslutning om opgavevaretagelsen, som klyngen ikke har hjemmel til at beslutte.

Klyngens indre forhold

Klyngen ledes af en bestyrelse bestående af samtlige borgmestre i klyngen samt én repræsentant for sygehusejeren.

Der skal i lovgivningen tages stilling til formandsvalg, og om der kan/skal vælges en næstformand, og hvilke kompetencer disse kan/skal have.

Klyngens beslutninger træffes ved simpelt flertal. Det kan overvejes, om der er beslutninger i klyngen, som kræver kvalificeret flertal eller enstemmighed, fx hvis udførelsen af en opgave flyttes fra én kommune til en anden.

Der skal i lovgivningen tages stilling til, hvilke rettigheder de enkelte medlemmer af klyngebestyrelsen har med hensyn til sagernes oplysning og sagsindsigt, ret til at få en sag på dagsordenen samt betjening fra klyngens sekretariat og sekretariatets forpligtelser i den forbindelse.

Kommunalbestyrelserne og sygehusejerne har instruktionsbeføjelse over for deres repræsentanter i klyngen

Det skal fastsættes i lovgivningen, at klyngen betjenes af et sekretariat, som kan understøtte klyngens beslutninger, herunder udarbejde det faglige beslutningsgrundlag for fordeling af opgaver og den medfølgende finansiering og eventuelt håndtere klager m.v. Der skal i den forbindelse tages stilling til, om klyngen selv kan beslutte sekretariatets budget.

Der skal i lovgrundlaget tages stilling til spørgsmålet om vederlag til klyngebestyrelsens medlemmer, herunder eventuelt formands- og næstformandsvederlag.